TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. gruodžio 12 d. *

Byloje C-380/03

dėl 2003 m. rugsėjo 9 d. pagal EB 230 straipsnį pareikšto ieškinio dėl panaikinimo

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama M. Lumma, W.-D. Plessing ir C.-D. Quassowski, padedant *Rechtsanwalt* J. Sedemund,

ieškovė,

prieš

Europos Parlamentą, atstovaujamą R. Passos, E. Waldherr ir U. Rösslein, nurodžiusį adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

* Proceso kalba: vokiečių.

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą E. Karlsson ir J.-P. Hix,

atsakovus,

palaikomus

Ispanijos Karalystės, atstovaujamos L. Fraguas Gadea ir M. Rodríguez Cárcamo, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Suomijos Respublikos, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski ir E. Bygglin, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos G. de Bergues ir R. Loosli-Surrans, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos M.-J. Jonczy ir L. Pignataro-Nolin, bei F. Hoffmeister, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, K. Lenaerts, P. Kūris ir E. Juhász, teisėjai J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič ir J. Malenovský,

generalinis advokatas P. Léger,
posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį procesą ir įvykus 2005 m. gruodžio 6 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2006 m. birželio 13 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Vokietijos Federacinė Respublika (toliau – ieškovė) prašo Teisingumo Teismo panaikinti 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/33/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių tabako produktų reklamą ir rėmimą, suderinimo (OL L 152, p. 16; toliau – direktyva) 3 ir 4 straipsnius.

2 Direktyvą priėmė Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba po to, kai Teisingumo Teismas panaikino (2000 m. spalio 5 d. Sprendimas *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-376/98, Rink. p. I-8419; toliau – sprendimas dėl tabako reklamos) 1998 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/43/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių tabako produktų reklamą ir rėmimą, suderinimo (OL L 213, p. 9).

Teisinis pagrindas

3 Direktyva priimta remiantis tais pačiais teisiniais pagrindais kaip ir direktyva 98/43. Kaip ir pastaroji, ji reglamentuoja tabako produktų reklamą ir rėmimą visose žiniasklaidos priemonėse, išskyrus televiziją.

4 Direktyvos pirmoje konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad dėl valstybių narių teisės aktų skirtumų toje srityje jau buvo susidurta su tam tikromis kliūtimis reklamos spaudoje atveju, ir kad, kalbant apie rėmimą, pastebėti konkurencijos iškraipymai esant tokioms pačioms aplinkybėms organizuojant tam tikrus svarbius sporto ir kultūros renginius.

5 Direktyvos ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje teigiama:

„Leidinių, tokių, kaip periodiniai leidiniai, laikraščiai ir žurnalai, platinimui vidaus rinkoje gali realiai sutrukdyti laisvo judėjimo kliūtys, iškilusios dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, draudžiančių arba reglamentuojančių tabako reklamą

tose žiniasklaidos priemonėse. Siekiant užtikrinti laisvą visų šių žiniasklaidos rūšių judėjimą vidaus rinkoje, būtina apiboti tabako reklamą žurnalais ir periodiniais leidiniais, kurie neskirti plačiajai visuomenei, o išimtinai skirti tabako verslo specialistams, ir leidiniais, kurie spausdinami ir leidžiami trečiosiose šalyse ir kurie neskirti Bendrijos rinkai."

6 Direktyvos penktoje konstatuojamojoje dalyje teigiama:

„Valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai, susiję su tam tikromis rėmimo rūšimis tabako produktų naudai, turintys tarpvalstybinį poveikį, kelia realų pavojų, kad vidaus rinkoje bus iškraipytos šios veiklos konkurencijos sąlygos. Siekiant pašalinti šiuos iškraipymus, būtina uždrausti tokį rėmimą tik toms veiklos rūšims arba renginiams, turintiems tarpvalstybinį poveikį, kas kitokiu atveju būtų apribojimų, taikomų tiesioginėms reklamos formoms, apėjimas, nereglamentuojant rėmimo vien tik nacionaliniu mastu."

7 Direktyvos šeštoje konstatuojamojoje dalyje pažymima:

„Pasinaudojimas informacinės visuomenės paslaugomis yra tabako produktų reklamos priemonė; ši reklama vis didėja augant visuomenės vartojimui ir tokių paslaugų vartojimui. Tokios paslaugos, įskaitant radijo transliavimą, kurios taip pat gali būti perduodamos pasinaudojant informacinės visuomenės paslaugomis, yra ypač patrauklios ir lengvai prieinamos jaunimui. Tabako reklama per abi šias priemones savo pobūdžiu yra tarpvalstybinė, todėl ją reikia reglamentuoti Bendrijos mastu."

8 Direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

„1. Reklama spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose ribojama leidiniais, kurie skiriami išimtinai tabako verslo specialistams, ir leidiniais, kurie spausdinami ir leidžiami trečiosiose šalyse ir kurie, iš esmės, neskirti Bendrijos rinkai.

Kita reklama spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose draudžiama.

2. Spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose uždrausta reklama neleidžiama informacinės visuomenės paslaugose."

9 Pagal direktyvos 4 straipsnį:

„1. Visos tabako produktų reklamos formos per radiją draudžiamos.

2. Radijo programų negali remti įmonės, kurių pagrindinė veiklos sritis yra tabako produktų gamyba arba pardavimas."

10 Direktyvos 5 straipsnis nustato:

„1. Draudžiama remti renginius arba veiklą, kurioje dalyvauja kelios valstybės narės arba kuri vykdoma keliose valstybėse narėse arba kuri kitokiu būdu yra tarptautinio pobūdžio.

2. Bet koks nemokamas tabako produktų paskirstymas, susijęs su 1 dalyje minimų renginių rėmimu siekiant tiesiogiai arba netiesiogiai skatinti tokius produktus, draudžiamas."

11 Direktyvos 8 straipsnis numato:

„Valstybės narės nedraudžia ir neriboja laisvo prekių ir paslaugų, atitinkančių šią direktyvą, judėjimo."

Šalių reikalavimai

12 Ieškovė Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti direktyvos 3 ir 4 straipsnius,

— priteisti iš atsakovų bylinėjimosi išlaidas.

13 Parlamentas ir Taryba Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

14 Parlamentas papildomai Teisingumo Teismo prašo, nusprendus panaikinti direktyvą dėl formalaus motyvavimo pareigos ar bendro sprendimo procedūros pažeidimo, pagal EB 231 straipsnį nurodyti, jog panaikintos direktyvos padariniai ir toliau išlieka, kol bus priimtas naujas teisės aktas šioje srityje.

15 2004 m. sausio 6 d. ir kovo 2 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimis Ispanijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai, Suomijos Respublikai ir Europos Bendrijų Komisijai buvo leista įstoti į bylą Parlamento ir Tarybos reikalavimams palaikyti.

Dėl ieškinio

16 Grįsdama savo ieškinį, ieškovė remiasi penkiais pagrindais. Savo pagrindiniuose ieškinio pagrinduose ji teigia, pirma, kad EB 95 straipsnis nėra tinkamas direktyvos teisinis pagrindas ir, antra, kad direktyva buvo priimta pažeidžiant EB 152 straipsnio 4 dalies c punktą. Papildomai ji teigia, kad buvo pažeista motyvavimo pareiga, EB 251 straipsnyje numatyta bendro sprendimo procedūra bei proporcingumo principas.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, pagrįsto tariamai klaidingu EB 95 straipsnio kaip teisinio pagrindo pasirinkimu

Šalių argumentai

17 Ieškovė teigia, kad nėra tenkinamos sąlygos, leidžiančios remtis EB 95 straipsniu priimant ginčijamos direktyvos 3 ir 4 straipsnius. Nė vienas iš šiuose straipsniuose numatytų draudimų faktiškai nepadeda panaikinti nei laisvo prekių judėjimo apribojimų, nei didelių konkurencijos iškraipymų.

18 Pirmiausia kalbant apie direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje minimus „spaudą ir kitus spausdintus leidinius", reikia pažymėti, kad 99,9 % tokių prekių yra pardavinėjami ne keletoje valstybių narių, o vietos ir regiono lygmeniu, ir todėl toje nuostatoje numatytas bendras tabako produktų reklamos draudimas tik labai nežymiai tenkina tariamą būtinybę panaikinti prekybos apribojimus.

19 „Spauda" kaip prekė tik labai retai yra prekybos tarp valstybių narių objektas ne tik dėl kalbinių ir kultūrinių priežasčių, bet ir dėl redakcinės politikos. Nors kai kurios valstybės narės draudžia tabako produktų reklamą spaudoje, tai nesudaro jokių faktinių kliūčių jos judėjimui Bendrijos viduje, nes užsienio spaudai tose valstybėse toks draudimas netaikomas.

20 Ieškovės nuomone, tas pats pasakytina ir apie to pačio direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje esantį terminą „kiti spausdinti leidiniai“, kuris apima platų spektrą leidinių, tokių kaip, pavyzdžiui, vietos asociacijų pranešimai, kultūros renginių programos, afišos, telefonų knygos bei įvairūs reklamos bukletai ir prospektai. Šie leidiniai išimtinai skirti vietos gyventojams ir nėra tarpvalstybinio pobūdžio.

21 Direktyvos 3 straipsnio 1 dalis taip pat neatitinka tikslo panaikinti didelius konkurencijos iškraipymus. Tarp vienos valstybės narės vietos leidinių ir kitos valstybės vietos leidinių nei tarp platesniu mastu platinamų laikraščių, periodinių leidinių ir žurnalų bei panašių užsienio laikraščių, periodinių leidinių ir žurnalų nėra konkurencijos santykių.

22 Kalbant apie informacinės visuomenės paslaugas, direktyvos 3 straipsnio 2 dalis nepadeda nei pašalinti laisvo prekių judėjimo ar paslaugų teikimo kliūčių, nei panaikinti konkurencijos iškraipymų. Ieškovės nuomone, spauda iš kitų valstybių narių internete yra labai mažai skaitoma, be to, bet kokiu atveju tam nėra jokių techninių kliūčių, nes prieiga prie šių paslaugų yra laisva visame pasaulyje.

23 Pasak ieškovės, EB 95 straipsnio, kaip direktyvos teisinio pagrindo, pasirinkimas taip pat yra klaidingas, kiek tai susiję su šios direktyvos 4 straipsnyje numatytu tabako produktų reklamos per radiją ir radijo programų rėmimo draudimu, nes didžioji dalis radijo programų yra skirta vietos auditorijai ir dėl silpno siųstuvų galingumo negali būti priimama už tam tikro regiono ribų. Be to, kadangi tabako produktų

reklama per radiją yra uždrausta daugumoje valstybių narių, direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimas yra nepateisinamas. Tas pats pasakytina apie direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatytą radijo programų rėmimą.

24 Galiausia, EB 95 straipsnis nėra tinkamas teisinis pagrindas, kiek tai susiję su direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtintais tabako produktų reklamos draudimais, nes šių draudimų tikrasis tikslas yra ne vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo pagerinimas, o tik visuomenės sveikatos apsauga. Ieškovė mano, kad rėmimasis EB 95 straipsniu kaip direktyvos teisiniu pagrindu taip pat prieštarauja EB 152 straipsnio 4 dalies c punktui, kuris aiškiai neleidžia jokio valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimo visuomenės sveikatos srityje.

25 Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios į bylą įstojusios šalys tvirtina, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniai buvo teisėtai priimti remiantis EB 95 straipsniu ir neprieštarauja EB 152 straipsnio 4 dalies c punktui.

26 Jie pažymi, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniuose numatytas tabako produktų reklamos ir rėmimo draudimas yra ribojamas tik šių produktų reklamos draudimu periodiniuose leidiniuose, žurnaluose ir laikraščiuose ir neapima kitų ieškovės nurodytų leidinių, kaip pavyzdžiui, asociacijų pranešimų, kultūros renginių programų, afišų, telefonų knygų bei įvairių reklamos bukletų ir prospektų.

27 Be to, jie teigia, kad tarpvalstybinė prekyba spaudos produktais yra neginčijama realybė ir kad, kaip matyti iš direktyvos pirmos, antros ir ketvirtos, konstatuojamųjų dalių, dėl valstybių narių nacionalinės teisės aktų skirtumų atsiranda tarpvalstybiniai

padariniai bei didelė kliūčių laisvai prekybai vidaus rinkoje kilimo rizika. Ši rizika gali padidėti į Bendriją įstojus naujoms valstybėms narėms ir dėl skirtumų tarp jų teisės aktų.

28 Dėl reklamos draudimo spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose Parlamentas, Taryba ir juos palaikančios į bylą įstojusios šalys ginčija statistinės analizės, kuria pasikliovė ieškovė ir kuri apsiriboja tik Vokietijos rinka bei negali būti taikoma visai Europos Bendrijai, patikimumą, turint omenyje, kad šiandien pastebimas vadinamas „žiniasklaidos konvergencijos“ reiškinys smarkiai prisideda prie tarpvalstybinės prekybos spaudos produktais vystymo, nes daug laikraščių, periodinių leidinių ir žurnalų jau yra prieinami internete ir taip platinami visose valstybėse narėse.

29 Jie pabrėžia, kad yra sunku ar net neįmanoma atskirti vietos ar nacionaliniu lygmeniu platinamą spaudą nuo Europos ar tarptautiniu lygmeniu platinamos spaudos ir kad tabako produktų reklamos uždraudimas keliose valstybėse platinamuose leidiniuose ir jos leidimas išimtinai vietos ar nacionaliniuose leidiniuose tokio draudimo kriterijus padarytų labai neaiškiais ir neapibrėžtais. Be to, toks atskyrimas prieštarautų direktyvos tikslui suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius tabako produktų reklamą.

30 Kiek tai susiję su informacinės visuomenės paslaugomis ir direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintu tabako produktų reklamos draudimu jose, Parlamentas, Taryba ir juos palaikančios į bylą įstojusios šalys ginčija ieškovės teiginį, jog nėra prekybos informacinės visuomenės paslaugų srityje kliūčių.

31 Jie tvirtina, kad tabako produktų reklamos per informacinės visuomenės paslaugas draudimas atsirado siekiant užkirsti kelią tabako produktų reklamos spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose draudimo apėjimui, pasinaudojant interneto teikiamomis žiniasklaidos priemonėmis, ir konkurencijos iškraipymams. Dėl dabar vykstančio žiniasklaidos konvergencijos proceso spausdinti leidiniai ir radijo programos jau yra prieinami internete. Beje, panašu, kad „e-paper“ paplitimas paspartina šį procesą.

32 Dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto reklamos per radiją draudimo Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios į bylą įstojusios šalys mano, kad negalima rimtai abejoti tuo, kad radijo programos yra tarpvalstybinio pobūdžio, nes antžeminės radijo bangos pereina valstybių narių sienas, be to, vis daugiau radijo programų tą daro per palydovus ir kabelius.

33 Be to, jie teigia, kad direktyvos keturiolikta konstatuojamoji dalis aiškiai cituoja 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyvą 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 298, p. 23), kurios 13 straipsnis ir 17 straipsnio 2 dalis draudžia visas cigarečių ir kitų tabako produktų reklamos formas per televiziją ir televizijos programų rėmimą iš su tabaku susijusios veiklos.

34 Direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtintas tabako produktų reklamos per radiją ir radijo programų rėmimo draudimas veikia paraleliai direktyvoje Nr. 89/552 įtvirtintam draudimui.

35 Tai, kad reklama per radiją jau yra uždrausta beveik visose valstybėse narėse, nedraudžia nustatyti naujas normas Bendrijos lygmeniu.

Teisingumo Teismo vertinimas

36 EB 95 straipsnio 1 dalis numato, kad Taryba nustato priemones valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatoms, skirtoms vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui, suderinti.

37 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nors siekiant pateisinti rėmimąsi EB 95 straipsniu nepakanka vien nacionalinės teisės skirtumų, kitaip yra, kai nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų skirtumai galėtų pažeisti pagrindines laisves ir tiesiogiai paveikti vidaus rinkos veikimą (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo dėl tabako reklamos 84 ir 95 punktus; 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, Rink. p. I-11453, 60 punktą; 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Arnold André*, C-434/02, Rink. p. I-11825, 30 punktą; 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Swedish Match*, C-210/03, Rink. p. I-11893, 29 punktą ir 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.*, C-154/04 ir C-155/04, Rink. p. I-6451, 28 punktą).

38 Iš nusistovėjusios teismo praktikos taip pat išplaukia, kad nors nuoroda į EB 95 straipsnį kaip į teisinį pagrindą yra galima siekiant užkirsti kelią kliūtims prekybai ateityje, kylančioms dėl skirtingos nacionalinių įstatymų raidos, šios kliūtys turi atrodyti įtikinamos, ir atitinkama priemonė turi būti skirta joms išvengti (1995 m. liepos 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą*, C-350/92, Rink. p. I-1985, 35 punktas; 2001 m. spalio 9 d. Sprendimo *Nyderlandai prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-377/98, Rink. p. I-7079, 15 punktas; minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, 61 punktas; minėto sprendimo *Arnold André* 31 punktas; minėto sprendimo *Swedish Match*, 30 punktas ir minėto sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.* 29 punktas).

39 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog jeigu yra įvykdytos sąlygos kaip teisiniu pagrindu remtis EB 95 straipsniu, Bendrijos teisės aktų leidėjui neturi būti kliudoma šiuo teisiniu pagrindu remtis dėl to, kad visuomenės sveikatos apsauga yra lemiantis veiksnys priimant sprendimą (minėti sprendimai *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, 62 punktas; *Arnold André*, 32 punktas; *Swedish Match*, 31 punktas ir *Alliance for Natural Health ir kt.* 30 punktas).

40 Reikia pabrėžti, kad EB 152 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa numato, kad žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, o EB 95 straipsnio 3 dalis aiškiai reikalauja, kad derinant būtų užtikrintas aukštas žmonių sveikatos apsaugos lygis (minėti sprendimai *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, 62 punktas; *Arnold André*, 33 punktas; *Swedish Match*, 32 punktas ir *Alliance for Natural Health ir kt.* 31 punktas).

41 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad jei egzistuoja kliūtys prekybai arba yra tikėtina, kad jos atsiras ateityje dėl to, kad valstybės narės tam tikro gaminio ar tam tikros gaminių rūšies atžvilgiu ėmėsi ar imasi skirtingų priemonių užtikrindamos skirtingą apsaugos lygį ir taip trukdydamos laisvam atitinkamo gaminio ar gaminių judėjimui Bendrijoje, EB 95 straipsnis Bendrijos teisės aktų leidėjui suteikia teisę veikti priimant tinkamas priemones atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalį ir EB sutartyje paminėtus ar teismo praktikos suformuluotus teisės principus, ypač proporcingumo principą (minėti sprendimai *Arnold André*, 34 punktas; *Swedish Match*, 33 punktas ir *Alliance for Natural Health ir kt.* 32 punktas).

42 Reikia taip pat pažymėti, kad EB 95 straipsnio sąvoka „su suderinimu susijusios priemonės“ Sutarties autoriai norėjo Bendrijos teisės aktų leidėjui suteikti diskreciją taikytinai suderinimo technikai, kuri būtų tinkamiausia norimam rezultatui pasiekti,

ypač srityse, kurios yra techniškai sudėtingos, atsižvelgiant į derinamos srities bendrą kontekstą bei ypatingas aplinkybes (žr. 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-66/04, Rink. p. I-10553, 45 punktą ir 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-217/04, Rink. p. I-3771, 43 punktą).

43 Priklausomai nuo aplinkybių, tokiomis tinkamomis priemonėmis gali būti reikalavimas visoms valstybėms narėms leisti prekiauti atitinkamu gaminiu ar gaminiais, nustatyti tokiam leidimo reikalavimui tam tikras sąlygas ar net laikinai ar visiškai uždrausti prekybą tam tikru gaminiu ar gaminiais (minėti sprendimai *Arnold André*, 35 punktas; *Swedish Match*, 34 punktas ir *Alliance for Natural Health ir kt.*, 33 punktas).

44 Atsižvelgiant į visus šiuos principus, reikia patikrinti, ar buvo laikytasi rėmimosi EB 95 straipsniu, kaip teisiniu direktyvos 3 ir 4 straipsnių pagrindu, sąlygų.

45 Pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad priimant Direktyvą 98/43 egzistavo skirtumai tarp nacionalinių įstatymų tabako produktų reklamos srityje ir kad buvo pastebima griežtinimo tendencija (minėto sprendimo dėl tabako reklamos 96 ir 97 punktai).

46 Akivaizdu, kad, kaip teigiama direktyvos pirmoje konstatuojamojoje dalyje, jos priėmimo metu valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai dėl šių produktų skyrėsi. Remiantis Komisijos rašytinėse pastabose pateiktais duomenimis, direktyvos pasiūlymo pateikimo metu šių produktų reklama ir (ar) rėmimas buvo iš dalies

draudžiamas šešiose valstybėse narėse, visiškai draudžiamas keturiose, o penkiose buvo rengiami visišką uždraudimą numatantys teisės aktų projektai.

47 Be to, dėl Europos Sąjungos padidėjimo dar dešimčia narių, atsirado gana didelė rizika, kad tie skirtumai bus dar didesni. Pasak Komisijos, kai kurios naujosios valstybės narės buvo numačiusios visiškai uždrausti tabako produktų reklamą ir rėmimą, o kitos nusprendė tą padaryti su tam tikromis sąlygomis.

48 Tai, kad, kaip pažymima direktyvos aštuntoje konstatuojamojoje dalyje, direktyvos priėmimo metu Pasaulinės sveikatos organizacijoje vyko derybos dėl tabako kontrolės pagrindų konvencijos (toliau – PSO konvencija) sudarymo, neturi įtakos šiai išvadai.

49 Tiesa, kad PSO konvencijos tikslas yra sumažinti tabako produktų vartojimą, numatant, be kita ko, visišką tabako produktų reklamos, skatinimo ir rėmimo uždraudimą. Vis dėlto ši PSO konvencija įsigaliojo po direktyvos priėmimo, ir jos neratifikavo visos valstybės narės.

50 Be to, PSO konvenciją pasirašiusios valstybės narės pagal jos 13 straipsnio 2 dalį turi teisę per penkerius metus nuo jos įsigaliojimo arba visiškai uždrausti reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą arba – jei jos to negali padaryti dėl savo konstitucijos ir konstitucinių principų – nustatyti tik tam tikrus apribojimus toje srityje.

51 Tai rodo, kad direktyvos priėmimo metu nacionalinės teisės aktai skirtingai reguliavo tabako produktų reklamą ir rėmimą, ir todėl yra pateisinamas Bendrijos teisės aktų leidėjo įsikišimas.

52 Siekiant nustatyti, ar priimdamas ginčijamas nuostatas Bendrijos teisės aktų leidėjas galėjo remtis EB 95 straipsniu, tokių skirtumų poveikį vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui direktyvos 3 ir 4 straipsnių reguliuojamose srityse reikia nagrinėti atsižvelgiant būtent į šias aplinkybes.

53 Spaudos produktų rinka, kaip ir radijo rinka, yra rinka, kurioje prekyba tarp valstybių narių yra gana didelė ir, regis, dar labiau augs, ypač dėl atitinkamų žiniasklaidos priemonių ryšio su internetu, kuris yra tarpvalstybinės žiniasklaidos priemonė *par excellence*.

54 Visų pirma kalbant apie spaudos produktus, reikia pažymėti, kad laikraščių, periodinių leidinių ir žurnalų judėjimas yra visoms valstybėms narėms būdingas reiškinys, kuris neapsiriboja tik bendrą kalbą turinčiomis valstybėmis. Remiantis Parlamento ir Tarybos bei juos palaikančių į bylą įstojusių šalių per posėdį pateiktais duomenimis, kurių niekas neginčijo, kitos valstybės narės kilmės leidinių dalis kai kuriais atvejais gali siekti pusę rinkoje esančių leidinių. Į šią Bendrijos vidaus prekybą popieriniais spaudos produktais reikia įtraukti spaudos produktus, kurie yra prieinami pasinaudojant informacinės visuomenės paslaugomis ir ypač internetu, kuris leidžia tiesiogiai ir realiu laiku skaityti kitose valstybėse narėse platinamus leidinius.

55 Reikia pridurti, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 46 punkte, direktyvos priėmimo metu keletas valstybių narių jau draudė tabako produktų reklamą, o kitos valstybės narės ruošėsi ją uždrausti. Vadinasi, valstybių narių nacionalinės teisės aktai skyrėsi,

ir šie skirtumai, priešingai nei teigia ieškovė, galėjo kliudyti laisvam prekių judėjimui bei laisvam paslaugų teikimui.

56 Iš tiesų, viena vertus, tabako produktų reklamos draudimo ar ribojimo priemonės kitų valstybių narių kilmės produktų patekimą į rinką gali varžyti labiau nei nacionalinių produktų patekimą į rinką.

57 Kita vertus, tokios priemonės riboja valstybėse narėse, kuriose jos galioja, įsteigtų įmonių galimybę siūlyti kitose valstybėse narėse įsteigtiems reklamos davėjams reklamos plotą savo leidiniuose, ir taip daro įtaką tarpvalstybinei paslaugų pasiūlai (žr. šiuo klausimu 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Gourmet International Products*, C-405/98, Rink. p. I-1795, 38 ir 39 punktus).

58 Be to, nors iš tikrųjų kai kurie leidiniai nėra parduodami kitose valstybėse narėse, vis dėlto besiskiriančių nacionalinės teisės aktų tabako produktų reklamos srityje priėmimas neabejotinai sukuria ar gali sukurti teisines prekybos spaudos produktais ir kitais spausdintais leidiniais kliūtis (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo dėl tabako reklamos 97 punktą). Tokių kliūčių kyla ir daugiausia vietos, regiono ar nacionalinėje rinkoje parduodamiems leidiniams, kurie, nors ir išimtinai ar nedideliais kiekiais, parduodami kitose valstybėse narėse.

59 Be to, akivaizdu, kad kai kurios valstybės narės, kurios uždraudė tabako produktų reklamą, šio draudimo netaiko užsienio spaudos produktams. Tai, kad tos valstybės

narės nusprendė taikyti tokią išimtį šiam draudimui, patvirtina, kad, bent jų nuomone, Bendrijos vidaus prekyba spaudos produktais yra reikšminga.

60 Galiausia, dėl naujų valstybių narių stojimo į ES kilo reali naujų prekybos ar laisvo paslaugų teikimo kliūčių atsiradimo rizika.

61 Tas pats pasakytina ir apie tabako produktų reklamą radijo programose ir per informacinės visuomenės paslaugas. Daug valstybių narių jau buvo priėmusios teisės aktus šiose srityse arba ruošėsi tai daryti. Atsižvelgiant į tai, kad visuomenė vis labiau suvokia tabako gaminių vartojimo kenksmingumą sveikatai, buvo tikėtina, kad valstybėms narėms priėmus šią tendenciją atspindinčias naujas normas, kuriomis siekiama dar veiksmingiau skatinti atsisakyti šių gaminių vartojimo, atsiras naujų prekybos ar laisvo paslaugų teikimo kliūčių.

62 Reikia priminti direktyvos šeštą konstatuojamąją dalį, kurioje pažymima, kad pasinaudojimas informacinės visuomenės paslaugomis yra tabako produktų reklamos priemonė, kad ši reklama vis didėja augant visuomenės vartojimui ir tokių paslaugų vartojimui ir kad tokios paslaugos, įskaitant radijo programas, kurios taip pat gali būti perduodamos pasinaudojant informacinės visuomenės paslaugomis, yra ypač patrauklios ir lengvai prieinamos jaunimui.

63 Priešingai nei teigia ieškovė, tabako reklama pasinaudojant šiomis dviejomis žiniasklaidos priemonėmis yra tarpvalstybinio pobūdžio ir leidžia tabako gamybos ir platinimo įmonėms sukurti rinkodaros strategijas, kuriomis siekiama padidinti vartotojų skaičių už valstybės, kurioje jos veikia, ribų.

64 Be to, neatmestina, kad kadangi Direktyvos 89/552 13 straipsnis uždraudė bet kokią cigarečių ir kitų tabako produktų reklamą per televiziją, nacionalinių teisės aktų dėl tabako reklamos per radijo programas ir informacinės visuomenės paslaugas skirtumai galėjo padėti apeiti šį draudimą pasinaudojant šiomis dviejomis žiniasklaidos priemonėmis.

65 Tą patį galima pasakyti ir apie tabako įmonių vykdomą radijo programų rėmimą. Direktyvos priėmimo metu egzistavę arba beatsirandą nacionalinių teisės aktų skirtumai galėjo būti laisvo paslaugų teikimo kliūtimi, neleisdami valstybėje narėje, kurioje galiojo draudimo priemonė, įsikūrusiems radijo programas transliuojantiems subjektams, kaip paslaugų gavėjams, pasinaudoti kitoje valstybėje narėje, kur nebuvo tokios draudimo priemonės, įsteigtų tabako įmonių rėmimu.

66 Kaip pažymima direktyvos pirmoje ir penktoje konstatuojamosiose dalyse, šie skirtumai taip pat kėlė didelę konkurencijos iškraipymo riziką.

67 Bet kokiu atveju, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, pateisinant rėmimąsi EB 95 straipsniu, nebūtina dar įrodinėti konkurencijos iškraipymų, jei yra nustatyta, jog egzistuoja prekybos kliūtys (žr. minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 60 punktą).

68 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad kliūtys ir konkurencijos iškraipymo rizika galėjo pateisinti Bendrijos teisės aktų leidėjo įsikišimą remiantis EB 95 straipsniu.

69 Belieka patikrinti, ar direktyvos 3 ir 4 straipsnių reguliuojamose srityse šiais straipsniais iš tikrųjų siekiama panaikinti laisvo prekių judėjimo ar laisvo paslaugų teikimo kliūtis ar užkirsti joms kelią arba panaikinti konkurencijos iškraipymus.

70 Visų pirma dėl direktyvos 3 straipsnio Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tabako produktų reklamos periodiniuose leidiniuose, žurnaluose ir laikraščiuose draudimas, siekiant užtikrinti laisvą šių produktų judėjimą, galėjo būti priimtas remiantis EB 95 straipsniu kaip ir Direktyva 89/552, kurios 13 straipsnis, kaip pažymėta šio sprendimo 64 punkte, draudžia tabako produktų reklamą per televiziją (minėto sprendimo dėl tabako reklamos 98 punktas).

71 Tokia draudimo priemone, kuri yra taikoma vienodai visoje Bendrijoje, siekiama išvengti, kad kurios nors valstybės narės nacionalinės teisės aktas nekliudytų spaudos produktų judėjimui Bendrijos viduje.

72 Reikia pažymėti, kad direktyvos 3 straipsnio 1 dalis aiškiai leidžia tabako produktų reklamą tam tikruose leidiniuose, ir ypač leidiniuose, kurie yra skiriami išimtinai tabako verslo specialistams.

73 Be to, kitaip nei Direktyva 98/43, direktyvos 8 straipsnis numato, kad valstybės narės nedraudžia ir neriboja laisvo prekių ir paslaugų, atitinkančių šią direktyvą, judėjimo. Todėl direktyvos 8 straipsnis draudžia valstybėms narėms kliudyti leidinių, skiriamų išimtinai tabako verslo specialistams, judėjimui Bendrijos viduje, pavyzdžiui, tabako produktų reklamos ir rėmimo srityje priimant griežtesnes nuostatas, kurios, jų nuomone, yra būtinos siekiant užtikrinti žmonių sveikatą.

74 Uždrausdamas valstybėms narėms neleisti skirti reklamos ploto išimtinai tabako verslo specialistams skiriamuose leidiniuose, direktyvos 8 straipsnis išreiškia jos 1 straipsnio 2 dalyje suformuluotą tikslą pagerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas.

75 Tas pats pasakytina apie direktyvos 8 straipsnyje taip pat minimą laisvą paslaugų teikimą. Iš tikrųjų, kaip numato šis straipsnis, valstybės narės nedraudžia ir neriboja laisvo paslaugų, atitinkančių šią direktyvą, judėjimo.

76 Analogiškai kaip ir direktyvos 89/552 13 straipsniu, direktyvos 3 straipsnio 2 dalimi ir 4 straipsnio 1 dalimi, kurios draudžia tabako produktų reklamą per informacinės visuomenės paslaugas ir radijo programose, savo ruožtu siekiama skatinti laisvą radijo programų transliavimą bei laisvą informacijos per informacinės visuomenės paslaugas judėjimą.

77 Taip pat Direktyvos 4 straipsnio 2 dalimi, draudžiančia įmonėms, kurių pagrindinė veiklos sritis yra tabako produktų gamyba arba pardavimas, remti radijo programas, siekiama užkirsti kelią tam, kad kurios nors valstybės narės nacionalinės teisės aktai nekliudytų paslaugų teikimo laisvei.

78 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniais iš tikrųjų siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas, vadinasi, jie galėjo būti priimti remiantis EB 95 straipsniu.

79 Šios išvados nepaneigia ieškovės teiginys, jog direktyvos 3 ir 4 straipsniuose numatytas draudimas yra taikomas tik tarpvalstybinio poveikio neturinčioms vietos ar nacionalinio pobūdžio reklamos priemonėms.

80 Rėmimasis EB 95 straipsnyje nurodytu teisiniu pagrindu nereikalauja veiksmingo ryšio su laisvu judėjimu tarp valstybių narių kiekvienoje situacijoje, numatytoje remiantis šiuo pagrindu priimtame akte. Kaip yra pabrėžęs Teisingumo Teismas, siekiant pagrįsti rėmimąsi EB 95 straipsnyje nurodytu teisiniu pagrindu, svarbu, jog šiuo pagrindu priimtas aktas turėtų aiškų tikslą pagerinti vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo sąlygas (žr. šiuo klausimu 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Österreichischer Rundfunk ir kt.*, C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, Rink. p. I-4989, 41 ir 42 punktus bei 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, Rink. p. I-12971, 40 ir 41 punktus).

81 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 78 punkte, direktyvos 3 ir 4 straipsniais siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas.

82 Reikia pažymėti, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtinto draudimo taikymo srities ribos tikrai nėra neapibrėžtos ir neaiškios.

83 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad apibrėžiant direktyvos 3 straipsnyje įtvirtinto draudimo taikymo sritį vokiškas direktyvos tekstas yra vienintelis, kuris šio straipsnio pavadinimą apibrėžia žodžiais „leidybinė produkcija“ („Druckerzeugnisse“), kai kitose kalbinėse versijose vartojami žodžiai „spausdinti leidiniai“ rodo Bendrijos teisės aktų leidėjo norą į šio draudimo taikymo sritį neįtraukti visų leidinių.

84 Be to, priešingai nei teigia ieškovė, jog direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje vartojami žodžiai „spausdinti leidiniai" turi būti aiškinami plačiai, apimant vietos asociacijų pranešimus, kultūros renginių programas, afišas, telefonų knygas bei įvairius reklamos bukletus ir prospektus, šis žodis apima tik leidinius, kaip antai laikraščiai, periodiniai leidiniai ir žurnalai.

85 Tokį aiškinimą patvirtina ir direktyvos ketvirta konstatuojamoji dalis, kurioje pažymima, jog leidinių, tokių, kaip periodiniai leidiniai, laikraščiai ir žurnalai, platinimui vidaus rinkoje gali realiai sutrukdyti laisvo judėjimo kliūtys, iškilusios dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, draudžiančių arba reglamentuojančių tabako reklamą tose žiniasklaidos priemonėse.

86 Toje konstatuojamojoje dalyje teigiama, jog siekiant užtikrinti visų šių žiniasklaidos rūšių laisvą judėjimą vidaus rinkoje būtina apiboti tabako reklamą žurnalais ir periodiniais leidiniais, kurie neskirti plačiajai visuomenei.

87 Be to, direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtintas draudimas apima tik įvairias reklamos ir rėmimo formas ir, kitaip negu numato direktyva 98/43, jis nėra bendro pobūdžio draudimas.

88 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad EB 95 straipsnis yra tinkamas direktyvos 3 ir 4 straipsnių teisinis pagrindas.

89 Todėl pirmasis ieškinio pagrindas nėra pagrįstas ir turi būti atmestas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EB 152 straipsnio 4 dalies c punkto apėjimu

Šalių argumentai

90 Ieškovė teigia, kad kadangi direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtinto draudimo tikrasis tikslas yra ne pagerinti vidaus rinkos sukūrimą ir veikimą, priimdamas šias nuostatas, Bendrijos įstatymų kūrėjas pažeidė EB 152 straipsnio 4 dalies c punkte numatytą bet kokio valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimo visuomenės sveikatos srityje draudimą.

91 Remdamiesi Teisingumo Teismo praktika, Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios šalys teigia, kad kadangi yra laikomasi rėmimosi EB 95 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu, sąlygų, visuomenės sveikatos apsaugos tikslas netrukdo šioje normoje nustatytoms priemonėms pagerinti vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo sąlygų (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 60 ir 62 punktus).

Teisingumo Teismo vertinimas

92 Kaip pažymėta šio sprendimo 39 punkte, pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu yra įvykdytos sąlygos kaip teisiniu pagrindu remtis EB 95 straipsniu, Bendrijos teisės aktų leidėjui neturi būti kliudoma šiuo teisiniu pagrindu remtis dėl to, kad visuomenės sveikatos apsauga yra lemiantis veiksnys priimant sprendimą.

93 EB 95 straipsnio 3 dalis aiškiai reikalauja derinant teisės aktus užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

94 EB 152 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa numato, kad žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis (minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 62 punktas; minėto sprendimo *Arnold André* 33 punktas; minėto sprendimo *Swedish Match* 32 punktas ir minėto sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.* 31 punktas).

95 Nors EB 152 straipsnio 4 dalies c punktas neleidžia derinti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais siekiama saugoti ir gerinti žmonių sveikatą, ši nuostata vis dėlto nereiškia, kad remiantis kitomis Sutarties nuostatomis priimti derinimo aktai negali daryti poveikio žmonių sveikatos apsaugai (žr. minėto sprendimo dėl tabako reklamos 77 ir 78 punktus).

96 Dėl ieškovės teiginio, kad visuomenės sveikatos apsauga didele dalimi nulėmė Bendrijos teisės aktų leidėjo sprendimus priimant direktyvą, ypač kiek tai susiję su jos 3 ir 4 straipsniais, pakanka pažymėti, kad šiuo atveju buvo tenkinamos rėmimosi EB 95 straipsniu sąlygos.

97 Vadinasi, priimdamas direktyvos 3 ir 4 straipsnius remdamasis EB 95 straipsniu, Bendrijos teisės aktų leidėjas nepažeidė EB 152 straipsnio 4 dalies c punkto.

98 Tokiomis aplinkybėmis antrasis ieškinio pagrindas nėra pagrįstas ir taip pat turi būti atmestas.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagrįsto motyvavimo pareigos pažeidimu

Šalių argumentai

99 Ieškovė tvirtina, kad direktyva pažeidžia EB 253 straipsnyje įtvirtintą motyvavimo reikalavimą. Apie realių prekybos kliūčių egzistavimą, kuris yra Teisingumo Teismo Bendrijos teisės aktų leidėjo kompetencijai nustatyta sąlyga, neužsimenama nei direktyvos 4 straipsnyje įtvirtinto reklamos per radiją draudimo atveju, nei direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto reklamos per informacinės visuomenės paslaugas draudimo atveju. Direktyvos konstatuojamosiose dalyse taip pat niekur neužsimenama apie šias paslaugas veikiančius didelius konkurencijos iškraipymus.

100 Ieškovės teigimu, direktyvos pirmoje konstatuojamojoje dalyje esančios paprastos nuorodos į nacionalinės teisės aktų skirtumus nepakanka pagrįsti Bendrijos teisės aktų leidėjo kompetencijos. Tas pats pasakytina apie teiginį, jog informacinės visuomenės paslaugos ir radijo programos savo pobūdžiu yra tarpvalstybinės.

101 Dėl reklamos draudimo spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose ieškovė teigia, kad nors direktyvos pirmoje konstatuojamojoje dalyje sakoma, jog „buvo susidurta su tam tikromis kliūtimis“, joje nieko nekalbama apie konkrečius teisės aktus ir prekybos kliūtis, kurios galėtų pateisinti Bendrijos teisės aktų leidėjo kompetenciją pagal EB 95 straipsnį.

102 Galiausia, turint omenyje ypatingą aplinkybę, kad direktyvos 3 ir 4 straipsnyje numatytos prekės ir paslaugos pasižymi nedideliu tarpvalstybiniu poveikiu, ieškovės nuomone, dar reikėjo įvertinti, ar reklamos draudimo išplėtimas tarpvalstybinio

elemento neturinčioms situacijoms yra būtina vidaus rinkos veikimo priemonė EB 14 straipsnio prasme. Joks tokio pobūdžio vertinimas nebuvo atliktas.

103 Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios į bylą įstojusios šalys pastebi, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas direktyvos pirmoje, antroje, ketvirtoje, penktoje ir šeštoje konstatuojamosiose dalyse aiškiai nurodė motyvus, kurie jį paskatino ją priimti, ir kad motyvavimo pareiga nereikalauja nurodyti visas reikšmingas faktines ir teisines aplinkybes (žr. šiuo klausimu 1978 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Welding*, 87/78, Rink. p. 2457, 11 punktas ir minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 165 punktas).

104 Jie tvirtina, kad direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatytas tabako reklamos spausdintuose leidiniuose draudimas yra motyvuotas jos pirmoje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse, nurodant prekybos kliūtis, kurios, kaip manoma, ateityje gali didėti.

105 Jie pažymi, kad reklamos per informacinės visuomenės paslaugas draudimo motyvai yra nurodyti direktyvos šeštoje konstatuojamojoje dalyje.

106 Dėl reklamos per radiją draudimo jie pabrėžia, kad reikia ieškoti paralelių su direktyva 89/552, kurios 13 straipsnis ir 17 straipsnio 2 dalis draudžia bet kokią tabako reklamą per televiziją ir bet kokį televizijos programų rėmimą iš su tabaku susijusios veiklos.

Teisingumo Teismo vertinimas

107 Pirmiausia reikia priminti, kad nors EB 253 straipsnyje reikalaujama motyvacija turi aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Bendrijos institucijos, kuri priėmė ginčijamą teisės aktą, samprotavimus, kad suinteresuoti asmenys galėtų sužinoti jo priėmimo pagrindimą, o Teisingumo Teismas galėtų vykdyti priežiūrą, vis dėlto nereikalaujama, kad motyvacija atspindėtų visas reikšmingas faktines ir teisines aplinkybes (1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-122/94, Rink. p. I-881, 29 punktas; minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 165 punktas; minėto sprendimo *Arnold André* 61 punktas; minėto sprendimo *Swedish Match* 63 punktas ir minėto sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.* 133 punktas).

108 Pareigos motyvuoti laikymasis vertintinas atsižvelgiant ne tik į teisės akto formuluotes, bet ir į jo kontekstą bei į atitinkamą klausimą reguliuojančių teisės normų visumą. Jei ginčijamas teisės aktas aiškiai atskleidžia pagrindinį atitinkamos Bendrijos institucijos siekiamą tikslą, būtų beprasmiška reikalauti atskirai motyvuoti kiekvieną iš jos priimtų techninių sprendimų (2001 m. liepos 5 d. Sprendimo *Italija prieš Tarybą ir Komisiją*, C-100/99, Rink. p. I-5217, 64 punktas; minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 166 punktas; minėto sprendimo *Arnold André* 62 punktas; minėto sprendimo *Swedish Match* 64 punktas ir minėto sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.* 134 punktas).

109 Šiuo atveju iš direktyvos pirmos, antros, trečios ir dvyliktos konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad joje įtvirtintomis tabako produktų reklamos ir rėmimo draudimo priemonėmis siekiama panaikinti dėl valstybių narių šios srities nacionalinės teisės aktų skirtumų atsirandančias laisvo prekių ir paslaugų judėjimo kliūtis, kartu užtikrinant aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį.

110 Be to, reikia konstatuoti, kad kiekvienos direktyvos 3 ir 4 straipsniuose numatytos reklamos ir rėmimo formos atžvilgiu yra nurodyti motyvai, kuriais buvo vadovautasi priimant šias draudimo priemones.

111 Pirma, dėl reklamos spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose direktyvos ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų vidaus rinkoje egzistuoja laisvo judėjimo kliūčių atsiradimo rizika ir kad norint užtikrinti laisvą visų šių žiniasklaidos rūšių judėjimą vidaus rinkoje, būtina apiboti tabako reklamą žurnalais ir periodiniais leidiniais, kurie neskirti plačiajai visuomenei, o išimtinai skirti tabako verslo specialistams, ir leidiniais, kurie spausdinami ir leidžiami trečiosiose šalyse ir kurie iš esmės neskirti Bendrijos rinkai.

112 Antra, dėl reklamos per radiją ir reklamos, perduodamos per informacinės visuomenės paslaugas, direktyvos šeštoje konstatuojamojoje dalyje kalbama apie tai, kad šios paslaugos, kurių vartojimas vis didėja augant visuomenės vartojimui, yra ypač patrauklios ir lengvai prieinamos jaunimui.

113 Trečia, dėl tam tikrų rėmimo rūšių, kaip antai radijo programų rėmimo ar tarpvalstybinį pobūdį turinčios veiklos ar renginių rėmimo direktyvos penktoje konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad tokiu rėmimo draudimu siekiama užkirsti kelią galimam tiesioginėms reklamos formoms taikomų apribojimų apėjimui.

114 Šios konstatuojamosios dalys atskleidžia pagrindinį Bendrijos teisės aktų leidėjo tikslą – panaikinant laisvo prekių ar paslaugų, kurios yra tabako produktų

reklamos ar rėmimo priemonės, judėjimo kliūtis, pagerinti vidaus rinkos sukūrimą ir veikimą.

115 Be to, reikia pažymėti, kad, panaikinus direktyvą 98/43, direktyva buvo priimta remiantis Komisijos pasiūlymu, kuriame trumpai buvo išdėstyti motyvai, lentelėje nurodant išsamų valstybėse narėse galiojančių tabako produktų reklamą ir rėmimą reglamentuojančių nacionalinių įstatymų skirtumus.

116 Darytina išvada, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniai tenkina EB 253 straipsnyje numatytos motyvavimo pareigos reikalavimą.

117 Todėl trečiasis ieškinio pagrindas nėra pagrįstas ir turi būti atmestas.

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, pagrįsto bendro sprendimo procedūros pažeidimu

Šalių argumentai

118 Ieškovė teigia, kad direktyva buvo priimta pažeidžiant EB 251 straipsnyje apibrėžtą bendro sprendimo procedūrą. Taryba padarė esminius direktyvos pakeitimus po to, kai Parlamento plenariniame posėdyje įvyko balsavimas dėl jos projekto.

119 Pasak ieškovės, šie pakeitimai yra kur kas daugiau nei paprasti įvairių kalbinių versijų lingvistiniai ar redakciniai pataisymai ar paprastas akivaizdžių faktinių klaidų ištaisymas. Po direktyvos priėmimo buvo pridėta jos 10 straipsnio 2 dalis, 11 straipsnis iš esmės pakeistas lyginant su Parlamento patvirtinta versija, nes buvo paankstinta direktyvos įsigaliojimo data. Be to, buvo pakeistas ir jos 3 straipsnis, kurio bent jau vokiška versija leidžia plačiau aiškinti spausdintų leidinių sąvoką ir išplečia direktyvos taikymo sritį.

120 Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios į bylą įstojusios šalys tvirtina, kad aktus pagal bendro sprendimo procedūrą priima ne viena Taryba, juos pagal EB 254 straipsnį bendrai pasirašo Europos Parlamento pirmininkas ir Tarybos pirmininkas, kurie savo parašais patvirtina, kad direktyva atitinka Komisijos pasiūlymą su Parlamento patvirtintomis pataisomis.

121 Visiškas Parlamento patvirtinto ir pagal bendro sprendimo procedūrą priimto tekstų tapatumas yra nesuderinamas su redagavimo kokybei keliamais reikalavimais, kuriuos sąlygoja didelis oficialiųjų kalbų skaičius.

122 Parlamento ir Tarybos bei juos palaikančių į bylą įstojusių šalių nuomone, tiek direktyvos 3 straipsnio 1 dalies, susijusios su spauda ir spausdintais leidiniais, tiek jos 10 straipsnio 2 dalies, kurioje numatoma, jog valstybės narės praneša Komisijai apie direktyvos taikymo srityje priimamas pagrindines vidaus teisės nuostatas, atveju direktyvos pataisymai neperžengia teisinio ir lingvistinio teksto sutvarkymo ribų.

123 Dėl direktyvos 11 straipsnyje padaryto pataisymo dėl jos įsigaliojimo jie pastebi, kad jis buvo padarytas atsižvelgiant į Taryboje nustatytą aktų formuliarą, kuris numato,

kad direktyvos įsigalioja jų paskelbimo dieną, siekiant kiek įmanoma išvengti datų daugėjimo.

Teisingumo Teismo vertinimas

124 Šiuo ieškiniu ieškovė siekia nuginčyti tik direktyvos 3 ir 4 straipsnių galiojimą.

125 Todėl ieškinio pagrindas, pagrįstas EB 251 straipsnyje numatytos bendro sprendimo procedūros pažeidimu priimant direktyvos 10 ir 11 straipsnių galutines versijas, yra netinkamas vertinant direktyvos 3 ir 4 straipsnių galiojimą.

126 Bet kokiu atveju dėl direktyvos 10 ir 11 straipsnių pataisų buvo priimtas atitaisymas (to fakto šalys, beje, neginčija), kurį pagal EB 254 straipsnį pasirašė Parlamento pirmininkas ir Tarybos pirmininkas ir kuris vėliau buvo paskelbtas Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.

127 Dėl direktyvos 3 straipsnio pataisų reikia konstatuoti, kad, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 197 punkte, tokios pataisos neperžengia Bendrijos akto skirtingų kalbinių versijų derinimo ribų.

128 Todėl ketvirtąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

Dėl penktojo ieškinio pagrindo, pagrįsto proporcingumo principo pažeidimu

Šalių argumentai

129 Ieškovė teigia, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtinti draudimai pažeidžia EB 5 straipsnio trečiojoje pastraipoje numatytą proporcingumo principą.

130 Šie labai plačios apimties sąvokomis išreikšti draudimai apima beveik išimtinai vietos ar regiono lygio situacijas ir grubiai pažeidžia suinteresuotų ūkio subjektų pagrindines teises, kurias gina Bendrijos teisės aktų leidėjas.

131 Tas pats pasakytina ir apie spaudos ir nuomonės laisvę, kuri pagal Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos (toliau – EŽTK) 10 straipsniu, spaudos produktų finansavimo atžvilgiu yra užtikrinama per iš reklamos gaunamas lėšas ir per nevaržomą komercinio pobūdžio informaciją.

132 Dėl direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtintos labai bendros reklamos draudimų sąvokos ir žodžio „reklama“ formuluotės į reklamos draudimo taikymo apimtį patenka bet koks bet kokios formos komercinės informacijos netiesioginis poveikis tabako produktų pardavimui; į ją taip pat galėtų patekti žurnalistų rašiniai tam tikromis temomis, kurios yra susijusios su tabako produktų gamyba ir platinimu.

133 Ieškovės nuomone, tokį neigiamą poveikį spaudos laisvei padidina tai, kad 50–60 % pajamų spaudos įmonės gauna ne iš savo produktų pardavimo bet iš reklamos bei tai, kad Europos žiniasklaida šiandien išgyvena gilią struktūrinę ir konjunktūrinę krizę.

134 Be to, direktyvos 3 ir 4 straipsniuose įtvirtintų draudimų teisėkūros nenuoseklumą parodo tai, kad labai mažas skaičius atvejų, kai prekės ar paslaugos yra tarpvalstybinio pobūdžio, yra visiškai nesusietas su išimtinai vietos ar regiono lygio situacijomis, iš kurių 99 % neturi jokio tarpvalstybinio poveikio.

135 Iš to darytina išvada, kad reklamos draudimo išplėtimas apimant išimtinai nacionalinio pobūdžio situacijas yra neproporcingas siekiamam vidaus rinkos derinimo tikslui.

136 Bet kokiu atveju ši priemonė nėra nei būtina, nei tinkama. Pati direktyva pateikia tinkamą sprendimą, nes jos 3 straipsnio 1 dalyje numatoma, jog šis reklamos draudimas netaikomas trečiųjų šalių kilmės spaudos produktams, kurie iš esmės neskirti Bendrijos rinkai. Direktyvoje nepateikiamas joks paaiškinimas, kodėl tokio sprendimo nepakaktų ir Bendrijos spaudos produktams.

137 Be to, direktyvoje nenurodomos priežastys, kodėl atsisakyta ieškovės pasiūlyto alternatyvaus sprendimo draudimo taikymą apriboti tarpvalstybinį poveikį turinčiais veikla ir paslaugomis, kaip padaryta direktyvos 5 straipsnyje rėmimo veiklos atžvilgiu.

138 Todėl ieškovė mano, kad Bendrijos teisės aktų leidėjo tikslo ir pagrindinėms teisėms daromos žalos palyginimas rodo, jog direktyvos 3 ir 4 straipsnių ginčijamos nuostatos yra netinkamos. Tik kraštutiniu atveju Bendrijos teisės aktų leidėjas galėjo imtis tokių ribojančių priemonių kaip visiškas tabako produktų reklamos spaudoje draudimas.

139 Parlamentas ir Taryba bei juos palaikančios į bylą įstojusios šalys tvirtina, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas, įgyvendindamas vidaus rinkos derinimo tikslą, negalėjo pasirinkti mažiau ribojančios priemonės nei reklamą visuose spausdintuose leidiniuose ir radijo programos uždraudžianti direktyva.

140 Jų nuomone, Bendrijos teisės aktų leidėjas nepriėmė visiško tabako produktų reklamos draudimo. Reklama nebuvo uždrausta išimtinai tabako verslo specialistams skirtuose leidiniuose ir leidiniuose, kurie spausdinami ir leidžiami trečiosiose šalyse ir kurie iš esmės neskirti Bendrijos rinkai. Ši reklama nebuvo uždrausta per informacinės visuomenės paslaugas, jei ji nedraudžiama spaudoje ir kituose spausdintuose leidiniuose. Jie priduria, kad, kitaip nei teigia ieškovė, spausdintų leidinių sąvoka apima tik laikraščius, žurnalus ir periodinius leidinius.

141 Dėl neigiamo poveikio ieškovės minimoms spaudos ir nuomonės laisvės pagrindinėms teisėms jie pažymi, kad pagal EŽTK 10 straipsnio 2 dalį saviraiškos laisvei gali būti taikomi tam tikri apribojimai ar sankcijos, kuriuos nustato įstatymas ir kurie demokratinėje visuomenėje yra būtini siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ar moralę ir kad, kaip matyti iš direktyvos 2 straipsnio b dalyje pateikiamos reklamos apibrėžimo, šiuo atveju šis draudimas taikomas „bet kokiai komercinio pranešimo formai, kurios tikslas tiesiogiai arba netiesiogiai skatinti tabako produktą“. Vadinasi, direktyvos 3 ir 4 straipsniai nedaro įtakos žurnalistų rašiniams.

142 Jų nuomone, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, „diskrecijos teisė, kuria naudojasi kompetentingos institucijos nustatydamos pusiausvyrą tarp saviraiškos laisvės ir minėtų tikslų, yra skirtinga kiekvieno tikslo, kuris pateisina šios teisės apribojimą, atveju ir priklauso nuo nagrinėjamos veiklos pobūdžio. Kai naudojimasis laisve nesukelia visuomenei svarbių diskusijų <...>, kontrolė apsiriboja tik veiksmų protingumo ir proporcingumo vertinimu. Tas pats pasakytina ir apie komercinį saviraiškos laisvės panaudojimą, ypač tokioje sudėtingoje ir nepastovioje srityje kaip reklama“ (2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Karner*, C-71/02, Rink. p. I-3025, 51 punktas).

143 Jie teigia, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas neperžengė plačios diskrecijos, kuria jis naudojasi tokioje kaip nagrinėjama srityje, kurioje jis turi priimti politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimus ir atlikti sudėtingus vertinimus, ribų ir kad direktyvos 3 ir 4 straipsniuose numatytos draudimo priemonės yra būtinos ir tinkamos pasiekti vidaus rinkos derinimo tikslą užtikrinant aukštą sveikatos apsaugos lygį.

Teisingumo Teismo vertinimas

144 Primintina, kad proporcingumo principas, kuris yra vienas bendrųjų Bendrijos teisės principų, įpareigoja, jog Bendrijos teisės nuostata nustatytos priemonės būtų tinkamos tikslui įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti (žr., pavyzdžiui, 1987 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Maizena ir kt.*, 137/85, Rink. p. 4587, 15 punktą; 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *ADM Ölmühlen*, C-339/92, Rink. p. I-6453, 15 punktą ir 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Käserei Champignon Hofmeister*, C-210/00, Rink. p. I-6453, 59 punktą).

145 Dėl pirmesniame punkte paminėtų sąlygų teismo kontrolės reikia pripažinti, kad srityje, kurioje, kaip ir šiuo atveju, reikia priimti politinius, ekonominius ir

socialinius sprendimus ir kurioje privaloma atlikti sudėtingus vertinimus, Bendrijos teisės aktų leidėjui suteikiama didelė diskrecija. Todėl tokios priemonės neteisėtumą gali nulemti tik tokioje srityje priimtos priemonės akivaizdus netinkamumas kompetentingos institucijos siekiamo tikslo atžvilgiu (žr. šiuo klausimu 1996 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą*, C-84/94, Rink. p. I-5755, 58 punktą; 1997 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-233/94, Rink. p. I-2405, 55 ir 56 punktus; 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimo *National Farmers' Union ir kt.*, C-157/96, Rink. p. I-2211, 61 punktą ir minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 123 punktą).

146 Kalbant apie direktyvos 3 ir 4 straipsnių nuostatas, iš šio sprendimo 72-80 punktuose atliktos analizės matyti, kad šie straipsniai gali būti laikomi tinkamomis priemonėmis siekiant norimo tikslo.

147 Be to, atsižvelgiant į Bendrijos teisės aktų leidėjo pareigą užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį, jie neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.

148 Direktyvos 3 straipsnyje numatytas tabako produktų reklamos spausdintuose leidiniuose draudimas neapima tabako verslo specialistams skirtų leidinių ar leidinių, kurie leidžiami trečiosiose šalyse ir kurie iš esmės neskirti Bendrijos rinkai.

149 Be to, priešingai nei tvirtina ieškovė, Bendrijos teisės aktų leidėjas negalėjo kaip mažiau ribojančios priemonės priimti reklamos draudimo, kuris būtų netaikomas vietos ar regiono rinkai skirtiems leidiniams, turint omenyje tai, kad tokia išimtis tabako produktų reklamos draudimo taikymo sritį padarytų neaiškią ir neapibrėžtą ir dėl to neleistų pasiekti direktyvos tikslo – suderinti nacionalinius įstatymus tabako produktų reklamos srityje (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Lindqvist* 41 punktą).

150 Tokia pat išvada darytina ir dėl direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje numatyto tabako produktų reklamos draudimo per informacinės visuomenės paslaugas ir radijo programose.

151 Tabako produktų reklamos draudimas šiose žiniasklaidos priemonėse, kaip ir direktyvos 89/552 13 straipsnyje numatyta draudimo priemonė, negali būti laikomas neproporcingu ir dėl žiniasklaidos priemonių konvergencijos gali būti pateisinamas siekiu užkirsti kelią reklamos spausdintuose leidiniuose draudimo apėjimui pasinaudojant didėjančiu šių dviejų žiniasklaidos priemonių naudojimusi.

152 Kalbant apie direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatytą radijo programų rėmimo draudimą, nei iš direktyvos preambulės nei, konkrečiai paėmus, iš penktos konstatuojamosios dalies nematyti, kad tokią priemonę taikydamas ne tik tarpvalstybiniu poveikiu pasižymintiems veiklai ar renginiams, kaip kad yra numatyta direktyvos 89/552 17 straipsnio 2 dalyje, Bendrijos teisės aktų leidėjas peržengė šioje srityje turimas savo diskrecijos ribas.

153 Tokios išvados nepaneigia ieškovės teiginys, jog tokios draudimo priemonės atims iš spaudos įmonių didelę dalį reklamos pajamų ar net sąlygos tam tikrų įmonių veiklos nutraukimą bei, galiausia, turės neigiamos įtakos EŽTK 10 straipsnyje garantuojamai saviraiškos laisvei.

154 Primintina, kad nors pagal nusistovėjusią teismo praktiką EŽTK 10 straipsnis aiškiai pripažįsta saviraiškos laisvę, kuri yra demokratinės visuomenės pagrindas, iš šio straipsnio 2 dalies vis dėlto matyti, kad šiai laisvei gali būti taikomi tam tikri bendrojo intereso tikslais pagrįsti apribojimai, jei jie yra numatyti įstatyme, juos inspiravo vienas ar daugiau teisėtų tikslų minėtos nuostatos atžvilgiu, jie yra būtini

demokratinėje visuomenėje, t. y. pateisinami imperatyviniu visuomeniniu poreikiu ir, be kita ko, proporcingi siekiamam teisėtam tikslui (žr. šiuo klausimu 1997 m. birželio 26 d. Sprendimo *Familiapress*, C-368/95, Rink. p. I-3689, 26 punktą; 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Carpenter*, C-60/00, Rink. p. I-6279, 42 punktą; 2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Schmidberger*, C-112/00, Rink. p. I-5659, 79 punktą ir minėto sprendimo *Karner* 50 punktą).

155 Be to, kaip teisingai pažymėjo Pralamentas, Taryba ir juos palaikančios į bylą įstojusios šalys, diskrecijos teisė, kuria naudojasi kompetentingos institucijos nustatydamos pusiausvyrą tarp saviraiškos laisvės ir EŽTK 10 straipsnio 2 dalyje nurodytų bendrojo intereso tikslų, yra skirtinga kiekvieno tikslo, kuris pateisina šios teisės apribojimą, atveju ir priklauso nuo nagrinėjamos veiklos pobūdžio. Kai egzistuoja tam tikros apimties diskrecija, kontrolė apsiriboja tik veiksmų protingumo ir proporcingumo vertinimu. Tas pats pasakytina ir apie komercinį saviraiškos laisvės panaudojimą, ypač tokioje sudėtingoje ir nepastovioje srityje kaip reklama (žr., pavyzdžiui, minėto sprendimo *Karner* 51 punktą).

156 Šiuo atveju, net darant prielaidą, kad direktyvos 3 ir 4 straipsniuose numatytos reklamos ar rėmimo draudimo priemonės netiesiogiai susilpnina saviraiškos laisvę, tai neturi įtakos žurnalistinei saviraiškos laisvei ir atitinkamai žurnalistų rašiniams.

157 Todėl reikia konstatuoti, kad priimdamas tokias priemones Bendrijos teisės aktų leidėjas neperžengė jam aiškiai suteiktos diskrecijos ribų.

158 Iš to darytina išvada, kad šios draudimo priemonės negali būti laikomos neproporcingomis.

159 Todėl penktasis ieškinio pagrindas yra nepagrįstas ir turi būti atmestas.

160 Kadangi nė vienas ieškovo savo ieškiniui pagrįsti nurodytas pagrindas nėra pagrįstas, ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

161 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Parlamentas ir Taryba prašė priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas ir ši bylą pralaimėjo, iš jos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalį į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

3. Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Suomijos Respublika ir Europos Bendrijų Komisija pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.